

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 14. oktobra 2024. godine
Ref. br:RK 2559/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI238/23

Podnosilac

Simon Raja, Elvane Qafani, Elvane Imeraj i Arjeta Marku-Metaj

Ocena ustavnosti presude Rev. br. 263/23
Vrhovnog suda Kosova od 12. jula 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Bajram Ljatifi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Simon Raja, Elvane Qafani, Elvane Imeraj i Arjeta Marku-Metaj, svi iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), koje zastupa Ekrem Agushi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu [Rev. br. 263/23] Vrhovnog suda Republike Kosovo od 12. jula 2023. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud) i presudu [Ac. br. 45/19] Apelacionog suda Republike Kosovo od 25. januara 2023. godine (u daljem tekstu: Apelacioni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se navodi da su podnosiocima zahteva povređena prava i osnovne slobode zagarantovane članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 EKLJP-a.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023 je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i stupio na snagu 15 dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika. S tim u vezi, shodno pravilu 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno će pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, nastaviti da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za strane.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 18. oktobra 2023. godine, podnosioci zahteva su preko pošte podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 30. oktobra 2023. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. GJR.KI238/23], imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i odlukom [br. KSH.KI238/23] Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Enver Peci (članovi).
8. Dana 7. novembra 2023. godine, Sud je obavestio podnosiocima zahteva o registraciji zahteva i od istih tražio da popune formular zahteva. Istog dana, kopija zahteva je dostavljena Vrhovnom sudu.
9. Dana 21. novembra do 22. decembra 2023. godine, podnosioci zahteva su podneli popunjene formulare.
10. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
11. Dana 1. oktobra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je poslodavac, regionalna bolnica „Isa Grezda“ u Đakovici (u daljem tekstu: tuženi), uskratila podnosiocima zahteva povećanje koeficijenta (kao osnovicu za određivanje prihoda sa 4,8 na 5,4, kako se isplaćuje svim drugim zdravstvenim centrima na Kosovu, u UKCK-u - Službi za intenzivnu hiruršku negu. Podnosioci zahteva su podneli zahtev Komisiji za verifikaciju koeficijenta ličnih prihoda, ali nisu dobili odgovor. Podnosioci zahteva su se obratili Ministarstvu zdravlja-Pravnoj kancelariji, međutim, nisu dobili odgovor. Podnosioci zahteva su podneli tužbu Osnovnom sudu u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv tuženog da im isti prizna povećanje-usklađivanje platnog koeficijenta sa 4,8 na 5,4 kao osnovicu ličnog prihoda i da svakom podnosiocu zahteva nadoknadi iznos od 37,18 evra mesečno, počev od 01.08.2018. godine pa nadalje.
13. Dana 2. novembra 2018. godine, Osnovni sud u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovni sud) je presudom [C. br. 341/17] odlučio: USVAJA se tužbeni zahtev podnosilaca tako da je tuženi DUŽAN da podnosiocima zahteva prizna povećanje-usklađivanje platnog koeficijenta sa 4.8 na 5.4 kao osnovicu ličnog prihoda i da svakom podnosiocu zahteva nadoknadi iznos od 37,18 evra mesečno, počev od 01.08.2018. godine pa nadalje; DUŽAN je tuženi da im u ime nadoknade ličnih prihoda isplati mesečne plate i razliku koeficijenta sa 4.5 na 5.4 od vremenskog perioda od 25.01.2010. godine do 30.07.2018. godine za podnosioce zahteva Simona Raju, Elvanu Qafani i Elvanu Imeraj, kao i za period od 25.01.2010. godine do 15.05.2012. godine za podnositeljku zahteva Arjetu Marku-Metaj, u roku od 15 dana od prijema ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja; DUŽAN je tuženi da podnosiocima zahteva plati troškove postupka u roku od 15 dana od dana prijema ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja. Osnovni sud je istakao da je radno mesto medicinske sestre intenzivne nege, kao u slučaju podnosilaca zahteva, isplaćivao tuženi sa nižim koeficijentom i da se mora usvojiti tužbeni zahtev i obavezati tuženi da isplati podnosiocima zahteva novi koeficijent i tako nadoknadi deo promene za šta je odlučio kao u izreci presude.
14. Neutvrđenog datuma, tuženi je uložio žalbu Apelacionom sudu, navodeći bitnu povredu odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se tužbeni zahtev podnosilaca odbije u celosti.
15. Dana 25. januara 2023. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ac. br. 54/19], odlučio da se USVOJI, kao osnovana, žalba tuženog, a preinači presuda [C. br. 341/17] Osnovnog suda od 2. novembra 2018. godine i ODBIJE u celosti tužbeni zahtev podnosilaca, kojim su tražili da im tuženi prizna povećanje-usaglašavanje platnog koeficijenta sa 4.8 na 5.4 kao osnovicu ličnih prihoda i da svakom podnosiocu zahteva nadoknadi iznos od 37.18 evra mesečno, počev od 01.08.2018. godine pa nadalje.
16. Apelacioni sud je ocenio: (i) činjenično stanje koje je utvrdio prvostepeni sud ne odgovara tačno dokazima iz spisa predmeta (ii) kao rezultat toga, prilikom odlučivanja po osporenoj presudi, došlo je do pogrešne primene materijalnog zakona, jer su podnosioci zahteva zaključili pojedinačne ugovore sa tuženim i ti ugovori su poštovani i na osnovu njih iste je isplaćivao tuženi, što je bitna činjenica koju ne osporavaju parničari; (iii) dakle, podnosioce zahteva je za obavljanje radnih obaveza plaćao tuženi u skladu sa ugovorima o radu zaključenim sa svakim podnosiocem zahteva pojedinačno; (iv) u konkretnom slučaju, tužbeni zahtev podnosilaca je neosnovan, jer su ugovori koje su zaključili sa tuženim zaključeni u skladu sa odredbom člana 11. (Sadržaj ugovora o radu) Zakona br. 03/L-212 o radu (u daljem tekstu: Zakon o radu), jer sadrže sve elemente koji bi jedan ugovor o radu trebao da sadrži; (v) isto tako,

podnosioci zahteva su zaključili ove ugovore svojom voljom, što je dokazano njihovim potpisima, u kom slučaju se utvrđuje da su podnosioci zahteva pristali da prime platu u visini koeficijenta 4,8; (vi) s druge strane, Apelacioni sud je utvrdio da nije dokazano da su ugovori koji su zaključeni između parničara internim aktom tuženog, niti odredbama Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO) uprkos navodima podnosilaca zahteva da su ugovore zaključivali pod pretnjom otkaza, jer nisu predložili materijalne dokaze kojima bi dokazali svoje navode u smislu člana 7 u vezi sa članom 319.1 Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP) koji bi doveo Apelacioni sud do zaključka da su ugovori zaključeni pod pretnjom otkaza i da su stoga ništavi ili rušljivi ugovori prema ZOO-u; (vi) prema konačnoj oceni Apelacionog suda, proizilazi da je prvostepeni sud pogrešno usvojio tužbeni zahtev podnosilaca kao osnovan protiv tuženog, jer tužbeni zahtev podnosilaca nema pravni osnov, odnosno podnosioci zahteva su- sa tuženim svojom voljom zaključili ugovore o radu za koje nije sporno da su ispunjeni; (vii) stoga je Apelacioni sud odlučio da usvoji žalbu tuženog, da preinači osporenu presudu i odbije u celosti kao neosnovan tužbeni zahtev podnosilaca kao u izreci ove presude.

17. Neutvrđenog datuma, podnosioci zahteva su podneli reviziju Vrhovnom sudu, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se preinači presuda drugostepenog suda i odbije žalba tuženog, potvrđujući presudu prvostepenog suda.
18. Dana 12. jula 2023. godine, Vrhovni sud je, presudom [Rev. br. 263/2023], odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosilaca zahteva Simona Raje, Elvane Qafani i Elvane Imeraj podnetu protiv presude [Ac. br. 54/19] Apelacionog suda od 25. januara 2023. godine, dok je reviziju podnositeljke zahteva Arjete Marku-Metaj protiv iste presude odbio, kao nedozvoljenu. Vrhovni sud je ocenio da su podnosioci zahteva i tuženi svojom međusobnom voljom zaključili i ugovore o radu, čime su, između ostalog, zasnovali radni odnos, tako da su podnosioci zahteva svojom voljom prihvatili utvrđene uslove, uključujući i platu.

Navodi podnosilaca zahteva

19. Podnosioci zahteva navode da je osporena presuda doneta kršeći im prava i osnovne slobode zagarantovane članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a i članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 EKLJP-a.
20. Podnosioci zahteva uopšteno opisuju razvoj postupaka u tri redovna sudska stepena i navode: *“Smatramo da su presude II i III stepena donete u suprotnosti sa obaveštenjem Ministarstva zdravlja i pravnog departmana od 30.05.2018. godine. Isto tako, iste presude Apelacionog suda i Vrhovnog suda su u suprotnosti sa članom 55 st. 1 i 2 Zakona o radu i članom 88.1 st. 1 istog zakona”.*
21. Podnosioci zahteva dalje navode da su osporene odluke Apelacionog suda i Vrhovnog suda donete u suprotnosti sa odredbama Zakona o radu i ZOO-a.
22. U smislu gore navedenih navoda, podnosioci zahteva traže od Suda: (i) da proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi povredu članova 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a i članom 1 Protokola br. 1 EKLJP-a; (iii) da utvrdi da je došlo do povrede odredaba Zakona o radu; (iv) da proglasi ništavom presudu [Rev. br. 263/2023] Vrhovnog suda od 12. jula 2023. godine i presudu [Ac. br. 54/19] Apelacionog suda od 25. januara 2023. godine.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24 [Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

Član 46 [Zaštita imovine]

- “1. *Garantuje se pravo na imovinu.*
2. *Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
3. *Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.*
4. *O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.*
5. *Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom”.*

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.
[...]

ZAKON BR. 03/L-212 O RADU

Član 5 Zabrana diskriminacije u zapošljavanju

- “1. Diskriminacija je zabranjena u zapošljavanju i u profesiji, vezano sa rekrutovanje u zaposlenosti, treniranje, promisanje zapošljavanja, uslove zaposlenja ,disciplinske mere anuliranja ugovora ili drugih pitanja uređena ovim zakonom i drugim važećim zakonima.
2. Zabranjuje se neposredna ili posredna diskriminacija lica sa ograničenim sposobnostima prilikom zapošljavanja, unapređenja na radnom mestu i stručno uzdizanje, ako je za to radno mesto sposoban da obavlja posao na adekvatan namin.
3. Ne smatra se diskriminacija,svaka razlika izuzeće ili davanje prednosti,u vezi nekog odredjenog radnog mesta, na osnovu kriterijuma koji se trazi i odredjuje za to radno mesto.
4. Poslodavac je obavezan da tokom zaposlenja radnika ,za isto radno mesto odredi kriterije i jednake mogućnosti kao za ženske tako i za muškarce.
5. Odredbe Zakona Br. 2004/3 protiv diskriminacije, direktno će se primeniti kada je u pitanju radni odnos zasnovan između zaposlenog i poslodavca”.

Član 10 Ugovor o radu

- “1. Ugovor o radu zaključuje se u pisanoj formi i potpisuju ga poslodavac i zaposleni. Ugovor uključuje elemente utvrđene shodno člana 11. ovog zakona.
2. Ugovor o radu može se zaključiti:
 - 2.1. na neodređeno vreme;
 - 2.2. na određeno vreme; i
 - 2.3. na posebne poslove i zadatke..
3. Ugovor o radu koji ne sadrži nikakve detalje za njegovo trajanja treba smatrati kao ugovor na neodređeno vreme.

4. Ugovor za određeno vreme ne može se zaključiti za jedan period duže od deset (10) godina.
5. Ugovor za jedan određeni period koja se zasniva na jasan način ili samorazumljiv za jedan period dužeg od deset (10) godine, zaposlenja smatra se kao ugovor za neodređeno vreme.
6. Ugovor za poseban zadatak ne može biti duže od sto dvadeset dana (120) dana tokom jedne (1) godine.
7. Osoba koja je sklopila ugovor za jedno određeno vreme ili za jedan poseban zadatak ima sva prava i odgovornosti predviđenih ovim zakonom, osim ako je drugačije predviđeno sa Zakonom.
8. Zaposlenom za specifični posao, ne pripada mu pravo na godišnji odmor i druga prava utvrđena Kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.
9. Kolektivnim ugovorom, Internim Aktom Poslodavca, određuje se vreme kada sa zaposlenim može se osnivati radni odnos na određeno vreme, u skladu sa ovim Zakonom”.

Član 55 **Plata, naknada plate i druga primanja**

- “1. Zaposleni ima pravo na platu, koja se određuje u skladu sa Ugovorom za rad Zakonom, Kolektivnim Ugovorom, Unutrašnjim Aktom Poslodavca .
2. Pravo na platu ,dodatnu platu i naknadu na platu i druge dodatna druga prihoda ,zaposleni ostvaruje prema postignutog sporazuma sa poslodavcem za završeni rad i provedeni vremenski rad sa Ugovorom o Radu.
3. Poslodavac mora platiti naknadu ženama i muškarcima za rad jednake vrednosti naknada koja pokriva osnovnu platu i drugih dodataka.
4. Poslodavac je dužan izdati jednu izjavu za svaku isplatu i svaku drugi plaćeni dodatak zaposlenima . Plate mogu biti isplaćene putem bankarskog transfera ili gotovinskim novcem u kom slučaju poslodavac treba voditi registar za urađene isplate
5. Plate na Kosovu isplaćuju se prema službenoj valuti u evrima (€).
6. Plata se isplaćuje u utvrđenim rokovima sa Kolektivnim Ugovorom, Internim Aktom ili Radnim Ugovorom, najmanje jednom (1) mesečno”.

ZAKON Br. 03/L- 006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 211 **Bez naslova**

- “211.1 Protiv presude drugostepenog suda, stranke mogu da podnesu reviziju u roku od trideset (30) dana od dana kada im je uručena presuda.
- 211.2 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve , predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €.

[...]

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
24. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

25. Sud se dalje poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.

Član 48 (Tačnost podneska)

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49 (Rokovi)

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]

26. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud smatra da su podnosioci zahteva ovlašćene strane, koje osporavaju akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 263/2023] od 12. jula 2023. godine Vrhovnog suda, nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosioci zahteva su takođe naglasili osnovna prava i slobode za koje navode da su im povređene, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona, i podneli su zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
27. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 34 (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovníka. Pravilo 34 (2) Poslovníka propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 34 (2) propisuje:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.

28. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika (vidi, slučaj: [KI04/21](#), podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26, vidi i slučaj: [KI175/20](#), podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
29. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „*očigledno neosnovan*“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „*očigledno neosnovanim navodima*“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „*četvrtog stepena*“; (ii) navodi kategorisani „*odsustvom očigledne ili evidentne povrede*“; (iii) navodi koji su „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“; i na kraju, (iv) „*konfuzni i nejasni*“ navodi (vidi, slučaj [KI04/21](#), gore citiran, stav 27, kao i slučaj [KI175/20](#), gore citiran, stav 38).
30. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi, slučaj: [KI04/21](#), gore citiran, stav 28).
31. Sud primećuje da se suština ovog slučaja odnosi na činjenicu da je poslodavac, regionalna bolnica „Isa Grezda“ u Đakovici, odnosno tuženi, uskratilo podnosiocima zahteva povećanje koeficijenta (kao osnovicu za utvrđivanje prihoda sa 4,8 na 5,4, kako se isplaćuje svim drugim zdravstvenim centrima na Kosovu, u UKCK-u - Službi za intenzivnu hiruršku negu. Podnosioci zahteva su podneli zahtev Komisiji za verifikaciju koeficijenta ličnih prihoda i Ministarstvu zdravlja, ali nisu dobili odgovor. Podnosioci zahteva su podneli tužbu Osnovnom sudu protiv tuženog da im poslednje navedeni prizna povećanje-usklađivanje koeficijenta plate sa 4,8 na 5,4 kao osnovicu ličnog prihoda i da se svakom podnosiocu zahteva nadoknadi iznos od 37,18 evra mesečno, počev od 01.08.2018. godine pa nadalje. Osnovni sud je usvojio tužbeni zahtev podnosioca i obavezao tuženog da podnosiocima zahteva prizna povećanje-usklađivanje koeficijenta ličnog prihoda sa 4,8 na 5,4 kao osnovicu ličnog prihoda i da svakog nadoknadi utvrđenim iznosom. Tuženi je uložio žalbu Apelacionom sudu u kojoj navodi bitne povrede odredaba postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se tužbeni zahtev podnosioca odbije u celosti. Apelacioni sud je usvojio kao osnovanu žalbu tuženog i preinačio prvostepenu presudu i u celosti odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Podnosioci zahteva su podneli reviziju Vrhovnom sudu u kojoj navode bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se presuda drugostepenog suda preinači i da se žalba tuženog odbije potvrđujući presudu prvostepenog suda. Vrhovni sud je odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva Simona Raje, Elvane Qafani i Elvane Imeraj podnete protiv presude drugostepenog suda, dok je reviziju podnositeljke zahteva Arjete Metaj-Marku protiv iste presude, odbio, kao nedozvoljenu. Vrhovni sud je ocenio da su

podnosioci zahteva i tuženi, međusobnom voljom, zaključili i ugovore o radu sa kojima su, između ostalog, zasnovali radni odnos, tako da su podnosioci zahteva svojom voljom prihvatili utvrđene uslove, uključujući i platu.

32. Sud primećuje da podnosioci zahteva generalno opisuju postupke koje su sproveli redovni sudovi i da samo nominalno tvrde da im osporena presuda Vrhovnog suda krši prava i osnovne slobode zagarantovane članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a i članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 EKLJP-a.
33. U tom smislu, Sud ističe obrazloženje Vrhovnog suda: *“Vrhovni sud Kosova u ovom stanju konkretne parnične stvari, usvaja, kao osnovan, pravni stav drugostepenog suda u vezi sa odbijanjem, kao neosnovanog, tužbenog zahteva tužilaca u vezi sa isplatom razlike u plati, jer presude nižestepenih instanci nisu donete bitnom povredom odredaba parničnog postupka, pogrešnom primenom materijalnog prava niti su zahvaćene bitnom povredom odredaba parničnog postupka, za koje se sud revizije stara prema službenoj dužnosti. Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je Apelacioni sud prilikom odlučivanja u konkretnom pravno parničnom slučaju, doneo pravičnu i zakonitu odluku. Relevantna je činjenica da su tužioci i tuženi međusobnom voljom zaključili i ugovore o radu, kojima su, između ostalog, zasnovali radni odnos, tako da su tužioci svojom voljom prihvatili utvrđene uslove, uključujući i platu, i treba istaći da se ovaj odnos između njih nije promenio jednostranim postupcima tuženog, već je urađen ugovorom o radu kao čin izražavanja samostalnosti volje strana u regulisanju relevantnog radnog odnosa, što je i prema mišljenju ovog suda u suprotnosti sa odredbama člana 10 Zakona o radu. Vrhovni sud ocenjuje da je članom 55 st. 1 Zakona o radu propisano da zaposleni ima pravo na platu, koja se određuje u skladu sa Ugovorom za rad Zakonom, Kolektivnim Ugovorom, Unutrašnjim Aktom Poslodavca. U konkretnom slučaju, ovo je primenjeno od strane poslodavca i na osnovu toga i stav drugostepenog suda je pravičan i zakonit, dok navodi u reviziju u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava nisu održivi i kao takvi se odbijaju, kao neosnovani. Vrhovni sud Kosova je, što je tiče tužilje Arjete Marku-Meta, u smislu člana 211.2 ZPP-a, razmotrio dozvoljenost podnošenja revizije, i utvrdio da što se tiče iste, revizija je nedozvoljena. To jer je članom 211.2 ZPP-a propisano da se revizija ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €. Zbog činjenice da je presudom drugostepenog suda, za naknadu štete presuđene prvostepenom presudom, u odnosu na tužilju Arjetu Marku-Metaj, u ukupnom iznosu od 706,53 €, koji ne prelazi iznos predviđen odredbom člana 211.2 ZPP-a, samo za gore navedenu tužilju, u konkretnom slučaju, uvek na osnovu činjenice da su stranke jedinstveni suparničari, revizija u ovoj pravnoj stvari u pogledu tužilje Arjete Marku-Metaj nije dozvoljena i kao takva se mora odbiti”.*
34. Na osnovu gore navedenog, Sud ocenjuje da je u postupku sprovedenom po reviziji: (i) Vrhovni sud, na osnovu relevantnih materijalnih odredbi Zakona o radu, ocenio da su podnosioci zahteva svojom voljom zaključili ugovore o radu sa tuženim i složili su se sa svim uslovima utvrđenim u ugovoru, uključujući i sa koeficijentom plate; (ii) Vrhovni sud je naglasio da je ugovor o radu podnosilaca zahteva takođe sprovodio tuženi u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o radu i ZOO-a; (iii) Vrhovni sud je takođe utvrdio da jedan od podnosilaca zahteva ne ispunjava uslove da podnese reviziju u skladu sa relevantnim odredbama ZPP-a.

35. U kontekstu tumačenja i primene zakona od strane Vrhovnog suda, Sud ponovo potvrđuje da nije njegova dužnost da ocenjuje ispravnost tumačenja i primene proceduralnih i materijalnih odredbi zakona na snazi od strane redovnih sudova. Dužnost Suda je da oceni da li su redovni sudovi tumačili i primenili zakon u skladu sa osnovnim garancijama sadržanim u Ustavu, EKLJP-u i međunarodnim sporazumima i instrumentima koji se direktno primenjuju u kosovskom pravnom sistemu na osnovu člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava. U ovom slučaju, Sud ocenjuje da je Vrhovni sud tumačio i primenio materijalne odredbe Zakona o radu u skladu sa osnovnim garancijama sadržanim u Ustavu i međunarodnim sporazumima i instrumentima koji se direktno primenjuju u kosovskom pravnom sistemu.
36. Ponovo u vezi sa pitanjem tumačenja i primene zakona, Sud ponavlja da je, što se tiče redovnog pravosuđa, Vrhovni sud najviši sudski organ u Republici Kosovo (vidi član 103.2 Ustava) i da njegovo tumačenje relevantnih zakonskih odredaba i drugih pravnih pitanja ima prednost u odnosu na pravna tumačenja nižestepenih sudova kao i nad samim stranama. U konkretnom slučaju, ocena i tumačenje zakonskih odredbi je u skladu sa procesnim garancijama iz člana 31. Ustava i člana 6. stav 1. EKLJP-a (vidi slučajeve Suda: [KI37/21](#) podnosilac zahteva: *Isa Tusha, Naser Tusha i Miradije Tusha*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. septembra 2021. godine, stav 65 i tu pomenute reference; vidi isto tako slučaj: [KI156/22](#) podnosilac zahteva: *“Thermo SHPK”*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2023. godine, stav 58).
37. Sud ocenjuje da je Vrhovni sud dao dovoljne i relevantne razloge na osnovu specifičnog i dovoljno predvidljivog pravnog osnova da zaključi da je podnosioc zahteva nadoknadio njihov poslodavac u skladu sa uslovima ugovora koji je zaključen njihovom slobodnom voljom i odredbama Zakona o radu; i da je, u ovim okolnostima, Vrhovni sud ispunio obavezu da donese obrazloženu odluku zasnovanu na predvidljivom pravnom osnovu, kao što je zagwarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. stav 1. EKLJP-a.
38. U smislu navoda o diskriminaciji, Sud ocenjuje da podnosioci zahteva nisu pokazali niti identifikovali pojedinca ili grupu u poređenju sa kojom su diskriminisani i sa kojom isti su bili u situaciji koja je relevantno uporediva. Teret dokazivanja diskriminatornog postupanja pada na podnosioc zahteva, a na osnovu spisa predmeta je očigledno da isti nisu dokazali navod o diskriminaciji (vidi slučaj Suda: [KI16/22](#) podnosilac zahteva: *Hamit Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2022. godine, stav 57; i [KI59/23](#), podnosilac zahteva: *Fehmi Grajčevci*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. avgusta 2023. godine, stav 54).
39. Ocenjujući postupke razvijene u celosti u redovnim sudovima, Sud utvrđuje da su podnosioci zahteva imali koristi od kontradiktornog postupka i da su bili u mogućnosti da u različitim fazama postupka iznesu tvrdnje i dokaze koje su smatrali važnim za svoj slučaj; imali su priliku da efikasno ospore tvrdnje i dokaze koje je iznela suprotna strana; redovni sudovi su saslušali i razmotrili sve njihove navode, koji su, objektivno gledano, bili važni za rešavanje slučaja; činjenični i pravni razlozi za osporenu odluku su detaljno dati i postupci su, sagledani u celini, bili pravični (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: [Garcia Ruiz protiv Španije](#), gore citiran, stavovi 29 i 30, vidi takođe slučaj Suda br. [KI22/19](#), podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).
40. Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi osnovnih prava i sloboda, zagwarantovanih članovima 24. i 31. Ustava u vezi sa članovima 6. (1) i 14. EKLJP-a, „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi i moraju se odbiti, kao očigledno neosnovani, na ustavnim osnovama, kako je navedeno u pravilu 34 (2) Poslovnika.

41. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, Sud ocenjuje da ovaj navod neće biti predmet ustavne ocene zbog toga što ne pokreće nijedno novo pitanje koje nije prethodno ocenjeno u kontekstu članova 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a (vidi slučaj Suda: [KI107/22](#) podnosilac zahteva: *Valdet Avdiu*, gore citiran, stav 50; [KI59/23](#), podnosilac zahteva: *Fehmi Grajçevci*, gore citiran, stav 57).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika, dana 1. oktobra 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5, člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

